

Minister
Zdrowia

ZPN.050.31.2025.KM
Warszawa, 23 września 2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 11915 w sprawie zakazu stosowania tłuszczów trans w Polsce, złożoną przez Panią Poseł Małgorzatę Niemczyk, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Odpowiadając na pytanie nr 1 uprzejmie informuję, że badania monitoringowe w zakresie zawartości izomerów trans kwasów tłuszczowych (ang. trans fatty acids, TFA) w żywności prowadzone są w Polsce już od lat dziewięćdziesiątych XX w., a od roku 2017 w ramach Narodowego Programu Zdrowia (NPZ) realizowane jest zadanie obejmujące prowadzenie i aktualizację ogólnodostępnej elektronicznej bazy danych o zawartości TFA w żywności (e-Baza TFA, <https://izomery.pzh.gov.pl/>). Aktualnie e-Baza obejmuje dane dla 1395 pojedynczych produktów spożywczych przyporządkowanych do 14 kategorii, w tym 27 podkategorii i 59 grup produktów spożywczych. Warto przy tym zaznaczyć, że obecnie prowadzone są prace modernizacyjne, dzięki którym e-Baza TFA zostanie rozszerzona o interaktywne narzędzia wielowymiarowej analizy danych, w tym kalkulator dziennego spożycia TFA z dietą.

Wyniki prowadzonych badań wskazują na trend obniżania zawartości TFA w środkach spożywczych, szczególnie po wejściu w życie rozporządzenia Komisji (UE) 2019/649 z dnia 24 kwietnia 2019 r. *zmieniającego załącznik III do rozporządzenia (WE) nr 1925/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do izomerów trans kwasów tłuszczowych, innych niż izomery trans kwasów tłuszczowych naturalnie występujące w tłuszczu*

pochodzenia zwierzęcego. Cytowane rozporządzenie wprowadza obowiązek limitowania przemysłowo produkowanych tłuszczów trans (i-TFA) w produktach spożywczych do nie więcej niż 2 g i-TFA/ 100 g tłuszczu w żywności przeznaczony dla finalnego konsumenta oraz w żywności przeznaczony do dostarczania na potrzeby handlu detalicznego. Jednak ze względu na stale zmieniający się rynek produktów spożywczych, jak również stosowanie nowych technologii produkcji, konieczne jest dalsze prowadzenie kompleksowych badań nad zawartością TFA w żywności dostępnej na rynku w Polsce.

Z badań przeprowadzonych w Narodowym Instytucie Zdrowia Publicznego PZH – Państwowym Instytucie Badawczym¹ wynika, że zawartość sumy TFA (zarówno i-TFA, jak i r-TFA) w całodziennych dietach szpitalnych wahała się w zakresie 3.86 % - 8.37 % wszystkich kwasów tłuszczowych. W przeliczeniu na całodzienną dietę przeciętne spożycie TFA w populacji pacjentek ocenianych szpitali wynosiło 0.72 g/osobę/dzień (zakres od 0.34 do 1.16 g/osobę/dzień) i nie przekraczało zalecanego przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) maksymalnego dziennego poziomu spożycia TFA, wynoszącego 1 % energii z diety. Należy zaznaczyć, że są to najbardziej aktualne dane nt. spożycia tłuszczów trans w Polsce. Ponadto, w kolejnych latach realizacji Narodowego Programu Zdrowia przewidziano monitoring wielkości spożycia tłuszczów trans z żywnością w skali kraju wraz z analizą wielkości spożycia wybranych grup produktów będących źródłem TFA w diecie. Na podstawie uzyskanych wyników zostanie oszacowane spożycie TFA w populacji polskiej.

Odnosząc się do pytania nr 2 uprzejmie wyjaśniam, że organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej weryfikują spełnianie przez żywność występującą w obrocie wymagań ww. rozporządzenia poprzez pobieranie próbek żywności i wykonanie w ww. próbkach badań w kierunku zawartości izomerów trans zgodnie z rocznym „Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu w PIS”. Badane są produkty takie jak: preparaty do początkowego żywienia niemowląt, preparaty do dalszego żywienia niemowląt, przetworzona żywność na bazie zbóż dla niemowląt i małych dzieci, różne rodzaje margaryn o różnej zawartości tłuszczu, tłuszcze roślinne przeznaczone do smażenia / tłuszcze smaźalnicze, itd.

Należy podkreślić, że zgodnie z generalną zasadą prawa żywnościowego odpowiedzialność za bezpieczeństwo żywności i jej zgodność z wymogami obowiązujących przepisów prawnych ponosi przedsiębiorca. Wynika to z art. 17 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności.

¹ Jasińska-Melon E, Mojska H, Przygoda B, Stoś K. Trans Fatty Acids Content in Whole-Day Diets Intended for Pregnant and Breastfeeding Women in Gynaecological and Obstetric Wards: Findings from the Study under the "Mum's Diet" Pilot Program in Poland. *Nutrients*, 2022

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 2019/649 nakłada więc na przedsiębiorców produkujących żywność określone wymagania i obowiązki także w zakresie zawartości izomerów trans produkowanych przemysłowo.

Odnosząc się do postulatu wprowadzenia nakazu informowania przez producentów o wysokości zawartości tłuszczów trans na etykietach poszczególnych produktów uprzejmie informuję, że obecnie obowiązujące w UE *rozporządzenie (WE) nr 1924/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności* reguluje warunki podawania na etykiecie informacji, że środek spożywczy ma niską zawartość lub nie zawiera tłuszczów nasyconych. Informacja ta może być umieszczana wyłącznie w sytuacji, gdy dotyczy sumy kwasów nasyconych i izomerów trans kwasów tłuszczowych. Ponadto, producenci mają obowiązek podawania na etykiecie informacji nt. obecności w składzie produktu tłuszczów częściowo utwardzonych, które są źródłem i-TFA. Wprowadzenie regulacji prawnych dotyczących obowiązkowego etykietowania żywności zawartością TFA mogłoby skutkować niekorzystnym efektem w odniesieniu do wyborów żywieniowych, szczególnie w zakresie obniżenia spożycia mleka i przetworów mlecznych, które są źródłem izomerów trans kwasów tłuszczowych pochodzenia naturalnego. Żadna dostępna metoda analityczna nie pozwala na jednoznaczne rozróżnienie pomiędzy r-TFA i i-TFA. Ponadto obowiązkowe podawanie informacji o TFA na etykietach nie miałyby zastosowania do żywności nieopakowanej, żywności sprzedawanej luzem i spożywanej poza domem, przy czym wszystkie te rodzaje żywności mogą zawierać znaczne ilości przemysłowo produkowanych TFA. Z tego względu Komisja Europejska uznała, że najlepszym rozwiązaniem w zakresie ograniczenia spożycia izomerów trans kwasów tłuszczowych, pod względem zdrowia publicznego, ochrony konsumentów i zgodności z rynkiem wewnętrznym, będzie ustanowienie limitu prawnego dla przemysłowo produkowanych izomerów trans kwasów tłuszczowych w żywności (maksymalnie 2 g i-TFA na 100 g tłuszczu w żywności przeznaczony dla konsumenta finalnego i w żywności przeznaczony do dostarczania na potrzeby handlu detalicznego).

W tym miejscu pragnę poinformować, że w chwili obecnej w Ministerstwie Zdrowia nie są prowadzone prace mające na celu wprowadzenie całkowitego zakazu stosowania przemysłowych tłuszczów trans na wzór Danii.

Niezależnie od powyższego podkreślić należy, że ewentualne przyjęcie przepisów krajowych wprowadzających zakaz stosowania danej substancji/składników w produkcji żywności miałyby zastosowanie wyłącznie do polskich producentów żywności. Zakaz taki nie dotyczyłby wtedy produktów wyprodukowanych w innych państwach członkowskich UE, które wprowadzane są w Polsce na zasadzie swobodnego przepływu towarów, co jest podstawą funkcjonowania rynku wspólnotowego wynikającą z przepisów UE. Przepis

krajowy, przed wprowadzeniem, podlegały także procedurze notyfikacji KE i innych państw członkowskich.

Działania edukacyjne dotyczące konieczności ograniczenia spożycia tłuszczów trans z dietą prowadzone są od wielu lat ze wsparciem merytorycznym instytutów podległych Ministrowi Zdrowia, w tym przede wszystkim NIZP PZH-PIB. W ramach realizacji zadania określonego w Narodowym Programie Zdrowia, dotyczącego prowadzenia i aktualizacji e-Bazy zawartości izomerów trans kwasów tłuszczowych w środkach spożywczych, w każdym roku realizacji zadania rozsyłane są wiadomości e-mail nt. e-Bazy TFA do przedstawicieli wytypowanych grup docelowych, którzy z racji swojej działalności i aktywności zawodowych powinni posiadać aktualną wiedzę nt. zawartości izomerów trans kwasów tłuszczowych w żywności. Ponadto, na stronie Narodowego Centrum Edukacji Żywnościowej (NCEŻ) zamieszczane są aktualne informacje merytoryczne dotyczące TFA i e-Bazy TFA. W ramach zadania *Aktualizacja norm żywienia populacji* w rozdziale *Tłuszcze* zawarte są aktualne informacje nt. niekorzystnego wpływu TFA na zdrowie. Wyniki prowadzonych badań naukowych są regularnie prezentowane na konferencjach naukowych. Ponadto, prowadzone są regularne szkolenia dla pracowników urzędowej kontroli żywności w zakresie kwasów tłuszczowych ze szczególnym uwzględnieniem izomerów trans w świetle badań monitoringowych prowadzonych przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz aktualnych wymagań prawnych w tym obszarze.

Odpowiadając na ostatnie pytanie pragnę zwrócić uwagę na fakt, że prace nad wyborem i wdrożeniem odpowiedniej strategii ograniczenia spożycia izomerów trans kwasów tłuszczowych z dietą prowadzone były od wielu lat i obejmowały zarówno działania na szczeblu krajowym, jak i unijnym. W 2015 r. Komisja Europejska przyjęła sprawozdanie, w którym przedstawiono następujące warianty strategiczne w zakresie ograniczenia spożycia tłuszczów trans z dietą: obowiązkowa informacja o zawartości TFA na etykietach produktów, dopuszczalny prawnie unijny poziom zawartości TFA w żywności, dobrowolne porozumienia zawierane na szczeblu UE lub wytyczne UE dotyczące krajowych limitów zawartości TFA w żywności. W pracach grupy roboczej powołanej do wybrania najlepszej opcji czynnie uczestniczył jako przedstawiciel Polski pracownik naukowy powołany z ramienia Ministra Zdrowia. Z przeprowadzonej oceny skutków wdrożenia na terenie UE jednego z ww. wariantów wynikało, że najlepszą opcją ograniczenia spożycia TFA, przy uwzględnieniu wpływu na społeczeństwo, gospodarkę oraz środowisko, jest wprowadzenie obowiązkowego limitowania i-TFA w produktach spożywczych na poziomie 2 g / 100 g tłuszczu. Polska, podobnie jak pozostałe państwa członkowskie, poparła ten wariant strategiczny.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Katarzyna Kęcka
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/